

Regionkontor Landbruk

Lørenskog, Nittedal, Oslo, Rælingen og Skedsmo

Veileder for SMIL- og dreneringstilskudd 2019

I denne veilederen er det samlet opplysninger om aktuelle SMIL og dreneringstiltak, vilkår, tilskuddssatser, makssatser for egen innsats og noen tips og råd til søknadsomgangene i 2019. Veilederen er utarbeidet med bakgrunn i gjeldende [forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket](#) og [forskrift om tilskudd til drenering](#). Prosjektene og tiltakene blir som vanlig prioritert ut ifra lokale målsettinger fra [landbrukets tiltaksstrategier](#).

SPESIELLE MILJØTILTAK I JORDBRUKET – SMIL TILSKUDD

Hva kan det søkes SMIL – midler til?

SMIL tilskudd kan søkes til disse tiltak:

1. Hydrotekniske tiltak
2. Fangdam
3. Vegetasjonssoner
4. Bygningstekniske miljøtiltak
5. Biologisk mangfold
6. Holde gamle beiter åpne
7. Tilgjengelighet
8. Kulturminner og kulturmiljøer
9. Planleggings- og tilretteleggingsprosjekt

Eksempler på aktuelle SMIL tiltak, tips og nyttige lenker finnes videre i veilederen.

Hvem kan søke SMIL - midler?

- Foretak som er produksjonstilskuddsberettiget.
- Eier av landbrukseiendom, dersom det foregår en tilskuddsberettiget produksjon på landbrukseiendommen.
- Det kan ikke innvilges tilskudd til prosjekt eller tiltak på landbrukseiendommer som eies og drives av stat, fylke eller kommune med mindre tiltaket er et fellestiltak der en eller flere tilskuddsberettigede landbrukseiendommer er med.

Hvordan søke SMIL-midler?

- Søknader skal sendes inn digitalt med innlogging via ID-Porten i Altinn.
- SMIL-søknaden skal bestå av detaljert kostnadsoverslag, kart av eiendommen i høvelig målestokk med inntegnet tiltak. Bruk gjerne [gårdskart](#).
- Legg ved bilder som dokumenterer problemet.
- For tiltak på leid areal må det foreligge skriftlig tillatelse til gjennomføring av prosjektet fra eier.
- **Søknadsfrist: 15. mars 2019**

Arbeidsfrist for SMIL-søknad

Arbeidsfristen er 2 år fra innvilgningsdato. Etter begrunnet skriftlig søknad kan fristen forlenges med ekstra 3 år, slik at samlet arbeidsfrist blir maks 5 år.

Veiledende satser for SMIL-tilskudd

I 2019 vil Regionkontor landbruk bruke følgende satser ved behandling og godkjenning av kostnadsoverslag til SMIL tilskudd. Satsene er veiledende og kan brukes til utarbeidelse av eget kostnadsoverslag.

Veiledende makssatser for egen innsats - hydroteknikk:

Manuelt arbeid	350,-/time
Traktor m/fører	510,-/time
Traktor m/tilhenger	670,-/time
Minigraver m/fører	510,-/time
Gravemaskin under 8 tonn m/fører	620,-/time
Gravemaskin 8 til 12 tonn m/fører	670,-/time

For øvrig gjelder satsene i «*Håndbok for driftsplanlegging*» fra NIBIO.

Veiledende makssatser for kulturlandskap og kulturminner:

Mann m/motorsag	440,-/time
Rydding av kratt	3000,-/daa
Nettinggjerde (oppsett og materiell)	105,-/m*
Gjerde 2 tråd (oppsett og materiell)	62,-/m
Gjerde 3 tråd (oppsett og materiell)	82,-/m
Kulturminner pr. tiltak	75000,-*

*vedtatte makssatser i henholdt til tiltaksstrategiene

Generelle vilkår for SMIL-tilskudd:

- SMIL tilskudd gis til tiltak som reduserer forurensning fra jordbruket eller fremme natur- og kulturminneverdier i jordbrukets kulturlandskap, utover det som kan forventes gjennom vanlig jordbruksdrift.
- Støtte gis med bakgrunn i godkjent kostnadsoverslag, hvor tilskuddet utbetales etter slutført prosjekt og godkjent regnskap.
- Tiltaket skal utføres i henhold til plan og godkjente typetegninger der dette er aktuelt.
- Dersom kostnadene skulle bli større enn det godkjente kostnadsoverslaget, kan det fremmes tilleggsøknad der det tydelig kommer fram hva tillegget er og hvorfor kostnadene er blitt større.
- Tilskudd gis ikke til påbegynt eller gjennomført tiltak.
- Ved brudd på vilkår kan hele eller deler av tilskuddet inndras.

Eksempler på SMIL-tiltak

1. Hydrotekniske tiltak – inntil 70 % tilskudd

Hydrotekniske tiltak gjelder både utbedring og supplering av eksisterende hydrotekniske anlegg.

Eksempler på aktuelle tiltak:

- Åpner kanaler til erstatning for eksisterende lukka anlegg.
- Utbedring av hovedrørtraseer der problem med graving, ofte i forbindelse med bekkelukking.
- Kum/nedløpskum – rehabilitering, oppgradering og etablering.
- Terrengforming ifm. plassering av kum, motfall til nedløpskummer.
- Reparasjon og oppdimensjonering av eksisterende utløp.
- Forebyggingsarbeid, herunder sikring av bunn og sider i kanaler.
- Erosjonssikring av utløp og skråninger.
- Steinsetting i forbindelse med utbedring av utløp.

Tips: Hydrotekniske tiltak er kostbare og derfor bør planlegges godt. Ta kontakt med [Norsk Landbruksrådgiving Øst](#) for å få hjelpe til å utarbeide en plan tilpasset din gård og ditt behov.

Nyttige lenker: [Typetegninger for hydrotekniske anlegg](#) og [Info om erosjonssikring](#)

2. Fangdammer – inntil 70 % tilskudd

Eksempler på aktuelle tiltak:

- Etablering av ny fangdam for å bremse vannhastigheten og legge forholdene til rette for biologiske prosesser, slik at vannets og vassdragets selvrensingsevne blir best mulig. Kommunen gir i tillegg ekstra 30 % tilskudd og dermed er prosjektet fullfinansiert.
- Rensing av fangdam.

3. Vegetasjonssoner – inntil 70 % tilskudd

Eksempler på aktuelle tiltak:

- Planting av trær langs erosjonsutsatte bekkekanter for å sikre bekkkantene.

4. Bygningstekniske miljøtiltak – inntil 50 % tilskudd

Gjelder bygningsmessige tiltak i eller i tilknytning til eksisterende driftsbygning eller driftsopplegg.

Eksempler på aktuelle tiltak:

- Utvidelse av eksisterende lagerkapasitet for husdyrgjødsel fra 8 til 12 måneder i spesielt utsatte områder.
- Tiltak som reduserer avrenning fra husdyrgjødsel som oppsamling av talle, hindrer avrenning fra utekveer og samleplasser, siloanlegg og lager for rundballer.

Tips: Midler til større bygningstekniske tiltak kan søkes [Innovasjon Norge](#). Søknadsfrist er 01.12.2019

5. Biologisk mangfold – inntil 100 % tilskudd

Gjelder tiltak rettet mot ivaretagelse av jordbrukets kulturlandskap hvor er det registrert naturtyper med høy verdi og eller rødlistede arter. Områder registrert ved naturtypekartleggingen skal danne grunnlag for prioriteringen av tiltak. Ta kontakt med oss hvis du lurer på om det er registrert naturtyper på eiendommen din.

Eksempler på aktuelle tiltak:

- Inngjerding, restaurering og annen skjøtsel av gamle slåtteenger.
- Restaurering av gamle gårdsdammer og deres biologiske mangfold.
- Åkerriksevnellige slåttemetoder

6. Holde gamle beiter åpne – inntil 70 % tilskudd

Gjelder arealer som tidligere har vært i bruk som beite. Tiltaket skal ivareta biologisk mangfold og holde gammel kulturmark åpen.

Eksempler på aktuelle tiltak:

- Inngjerding og rydding av beite

Tips: Midler til **rovviltavvisendegjerde** søkes fra [Miljødirektoratet](#). Søknadsfristen er 15.01.2019.

7. Tilgjengelighet – inntil 70 % tilskudd

Gjelder tiltak som øker muligheten for rekreasjon og friluftsliv i jordbrukets kulturlandskap gjennom å legge til rette for ferdsel til fots og opplevelser.

Eksempler på aktuelle tiltak:

- Enkel tilrettelegging, rydding av stier, gjerne i forbindelse med gamle veifar eller fegater
- Sammenhengende sti- og turvegnett i tilknytning til veger og viktige linjedrag i landskapet.
- Forenkle adkomsten til utmark og strandsone.
- Merking, skilting, infotavler.

8. Kulturminner og kulturmiljøer – maks kr. 75 000,-

Gjelder tiltak som ivaretar og eventuelt fremhever kulturminner og kulturmiljøer, inkludert fredede og verneverdige bygninger, gjennom skjøtsel, vedlikehold og istandsetting. Freda bygninger og bygninger vurdert som verneverdige av kulturminnemyndighet prioriteres. Uttalelse fra Byantikvaren eller Akershus Fylkeskommunes kulturminneetat kan legges til grunn.

Eksempler på aktuelle tiltak:

- Stabbur, mindre bygninger i helhetlig gårdstun/husmannsplass – utvendig
- Utløer/buer, smier, møller - utvendig
- Boplasser, gamle hustufter
- Gamle vegfar eller fegater, steingjerder
- Gårdstun/gårdsmiljøer av kulturhistorisk betydning, som tun, hager, alléer

Tips: [Akershus bygningsvernseier](#) gir rådgiving om istandsettelse og ny bruk av eldre landbruksbygninger. Midler til kulturminner og gamle bygninger kan også søkes fra Kulturminnefondet. Det er ingen søknadsfrist. Søknadene behandles løpende. Se [her](#) for mer info.

9. Planleggings- og tilretteleggingsprosjekt – inntil 100 % tilskudd

Gjelder tiltak som berører flere eiendommer. Det kan søkes om midler til planlegging av prosjekt som leder frem til et konkret tiltak.

TILSKUDD TIL DRENERING AV JORDBRUKSJORD (GRØFTETILSKUDD)

Hvem, hvordan og når søke dreneringstilskudd?

- Foretak som eier eller leier jordbruksareal kan søke dreneringstilskudd.
- Søknader skal sendes inn digitalt med innlogging via ID-Porten i Altinn.
- Grøftkart som viser hvor det skal dreneres med omriss, slik at arealet kan bestemmes. Grøfter, kummer og utløp skal merkes av på kartet.
- Eventuelle kjente automatisk fredete kulturminner og biologiske verdier skal tegnes inn på kartet.
- Kostnadsoverslag, eget eller fra entreprenør.
- **Søknadsfrist: 15. mars 2019**

Dreneringssatser i 2019

- Inntil 2000 kroner pr. dekar til systematisk grøfting, profilering og omgraving.
- kr. 30,- per løpemeter grøft ved usystematisk grøfting og åpne avskjæringsgrøfter.

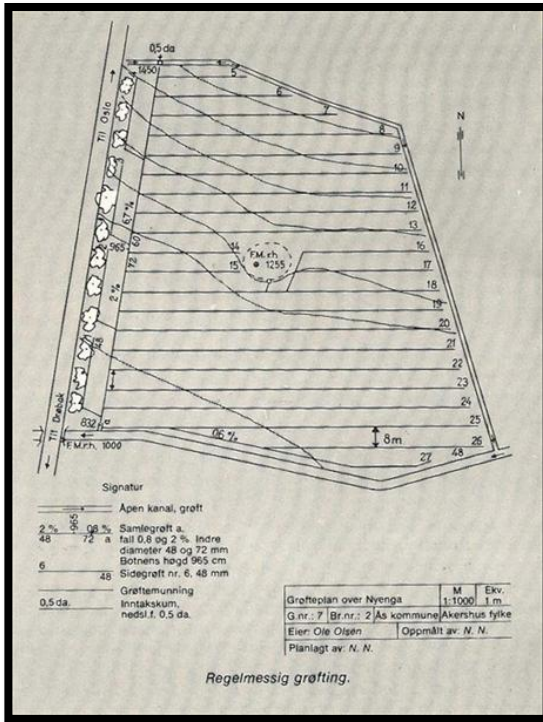
Generelle vilkår for dreneringstilskudd:

- Tilskudd til drenering gis til jordbruksareal som tidligere er grøftet. Dette dokumenteres med gamle grøftkart.
- For planerte arealer kan det gis tilskudd til arealer som ikke tidligere er grøftet.
- Dreneringen skal utføres best mulig etter planen, og eventuelle korrigeringer i forhold til planen skal registreres på kartet.
- Tilskudd gis ikke til grøftespyling eller rensk av tette rør.
- Det gis ikke tilskudd til påbegynt eller gjennomført tiltak.

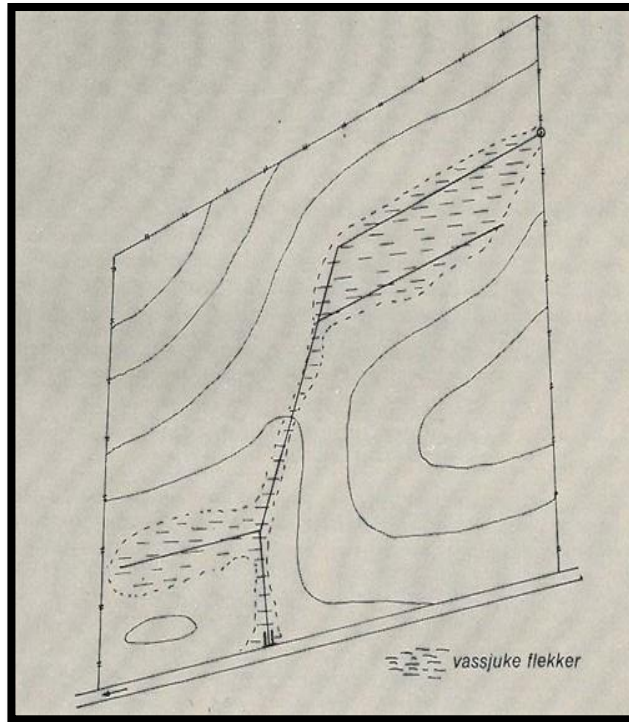
Eksempler på aktuelle dreneringstiltak:

- **Systematisk grøfting** (figur 1): Jordbruksareal dreneres med grøfter med lik avstand, som så kobles til et samlerør eller samlegrøft. Derfra igjen legges et utløpsrør til nærmeste bekk eller vassdrag. I tillegg legges det kummer til å fange opp overflatevannet. Ved systematisk grøfting legges drengrøftene med jevn avstand og hele feltet dreneres.
- **Usystematisk grøfting** (figur 2): Mest aktuelle metoden når en skal drenere mindre felter på tidligere dyrka jord. For eksempel småmyrpartier eller forsenkinger i terrenget. Ved usystematisk grøfting må en passe på at grøftene ikke legges slik at de hindrer senere suppleringsgrøfting.
- **Åpen avskjæringsgrøft** (figur 3): anlegging av åpne grøfter mellom dyrka mark og skog for oppsamling og bortledning av vann.
- **Punktdrenering**: reparasjon av våte flekker på en teig ved hjelp av kum, sluk, nedgravet singel.
- **Profilering** (figur 4): Overflateforming der et system av åpne grøfter med møneformete teiger mellom sikrer overflateavrenning på arealet.

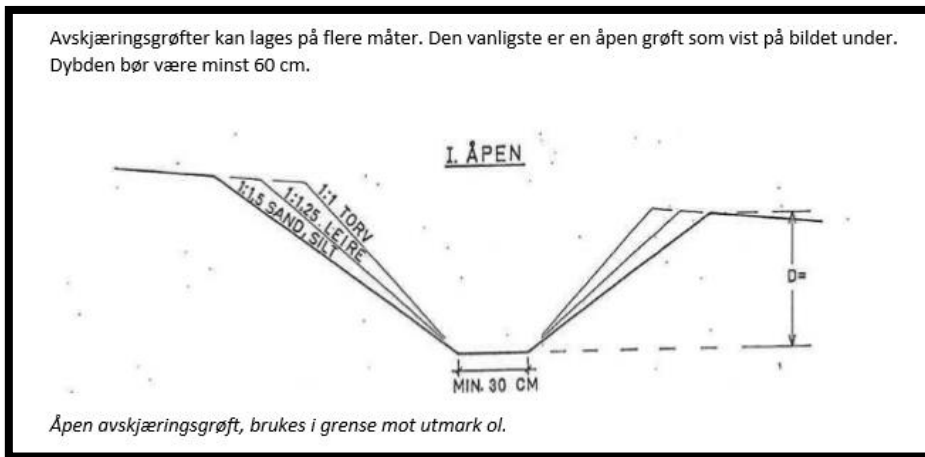
Nyttige lenker: [Sju grøftetips](#) og [Faghefte drenering teori og praksis](#)

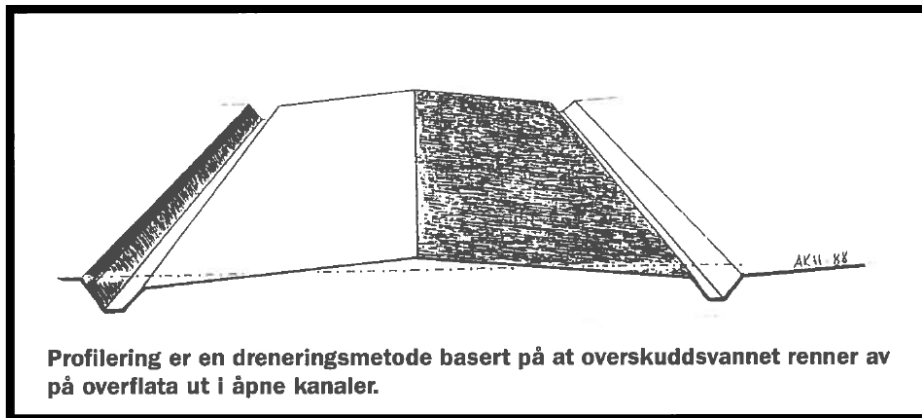
Figur 1: Systematisk grøfting (SFFL, 1990)

Figur 2: Usystematisk grøfting (SFL, 1990)

Figur 3: Åpen avskjæringsgrøft (NLR SørØst, 2015),

Figur 4: Profilering (NLR, Nord-Norge 2015)